

Zakaj takšna zagnanost?

Dva meseca in pol je minilo od junjskih upravnih volitev, a marsikatera občina v deželi Furlaniji Julijski krajini še nima župana in odbora. Takšno je stanje tudi v Trstu. Novega predsednika in novega odbora nima tudi tržaška pokrajina in isto velja za goriško pokrajino.

Kmalu po volitvah je bilo rečeno, da bodo najprej uredili položaj na deželi, češ da bo ta ureditev nakazala tudi obliko rešitve vprašanja novih večin v občinah in pokrajinah, v katerih so junija obnovili občinske oziroma pokrajinske svete. Dežela Furlanija Julijska krajina je že pred časom dobila predsednika vlade in novi odbor, toda v že omenjenih občinah in pokrajinah dozdej še ni nobene novosti.

Slovence na Tržaškem seveda zanima, kaj predvsem razmere v tržaški občini in pokrajini, kjer pa se dogajajo dokaj čudne stvari. Dosedanji tržaški župan, listar Stafieri je pred kratkim odstopil, tako da županske dolžnosti opravlja podžupan, socialist Seghene. Občinski odbor je pred dnevi preklinal sklicanje seje občinskega sveta, češ da se stranke še niso sporazumele, kdo bo novi župan in kdo bo sestavljal novi občinski odbor. Ta ukrep je tako razburil poslanko in občinsko svetovalko Aglietto, ki pripada radikalni stranki, da je celotno zadevo prijavila sodišču s pozivom, naj ugotovi, ali niso morda bila zagrešena kazniva dejanja. Do tega trenutka še ni znano, kdaj se bo sestel občinski svet, ki ima na dnevnem redu izvolitev župana in odbornikov.

V zvezi z novima upravama v tržaški občini in pokrajini se vodijo pogovori, ki se jih udeležujejo predstavniki Krščanske demokracije, socialistične stranke, republikancev, socialdemokratov in liberalcev. Na prvi posvet je bila uradno povabljen tudi Slovenska skupnost, ki pa se posveta ni udeležila, ker je medtem socialistična stranka postavila veto. Socialisti baje očitajo Slovenski skupnosti, da je odgovorna za stanje v devinsko nabrežinski občinski upravi, kjer so socialisti trenutno izven občinskega odbora. To je, kot znano, posledica njihovega zadržanja ob glasovanju za občinski proračun, za katerega niso glasovali, čeprav so ga sami sooblikovali. Posledica je med drugim bila huda kriza v sami socialistični stranki, iz katere je izstopil njihov vidnejši predstavnik v občinskem svetu.

Medtem je v Nabrežini prišlo do pomembnih dogodkov, od katerih je treba vsekakor omeniti odobritev nove variante

dalje na 3. strani ■

Po zaslugi predstavnika Slovenske skupnosti

Manjšinska problematika v središču pozornosti deželne vlade

V deželnem svetu Furlanije Julijske krajine je bila v ponedeljek razprava o programskih izjavah predsednika deželne vlade Biasuttija. V razpravo so posegli predstavniki vseh svetovalskih skupin, na koncu pa je ponovno spregovoril predsednik Biasutti. Med drugim je dejal, da predstavlja vprašanje zakonske zaščite slovenske manjšine obvezo za deželno vlado, ki pa se zaveda, da jo bo v sedanjih razmerah težko doseči. Demokratične sile je pozval na enotnost v tem pogledu in dejal, da je deželna vlada pripravljena posredovati, da se izoblikujejo skupna stališča. Deželna vlada bo prav tako posredovala v zvezi z zakonom za obmejna področja in v zvezi z zaščito furlanskega jezika in kulture. Programske izjave predsednika Biasuttija so bile odobrene z glasovi strank deželne večine.

Svetovalac Slovenske skupnosti Bojan Brezigar, ki je prvi posegel v razpravo, je najprej ugotovil, da so nekatere politične sile tik pred deželnimi volitvami hotele prepričati, da bi se v deželni svet izvolili predstavniki manjših političnih skupin, kar pa se ni posrečilo. Za zadnje volilno kampanjo pa so bili značilni predvsem strupeni napadi na Slovensko skupnost, zaradi česar je govornik izrazil zadovoljstvo, da je Slovenska skupnost na volitvah dosegla vse cilje, ki si jih je bila postavila. Izvolila je svojega deželne svetovalca, oba pokrajinska svetovalca (v Trstu in Gorici) ter občinskega svetovalca v Trstu.

Govornik je nato navedel razloge, zaradi katerih je Slovenska skupnost tudi v sedanji mandatni dobi del večinske koalicije. »Odločili smo se za vstop v večino —

je dejal svetovalac Brezigar — ker hočemo dejavno prispevati k reševanju problemov, ki se tičejo vsega prebivalstva v deželi, in ker zlasti želimo aktivno sodelovati pri urejanju problemov, ki se tičejo slovenske manjšine. Z zadovoljstvom jemljemo na znanje — je nadaljeval — da so problemi, ki smo jih nakazali pred sestavo programskega dokumenta deželne vlade, bili v celoti upoštevani, čeprav menimo, da je treba nekatere podrobnosti poglobiti, da ne bo nesporazumov. V primerjavi s preteklostjo lahko ugotovimo nekaj več jasnosti glede nekaterih manjšinskih problemov. Z zadovoljstvom jemljemo na znanje, kako je deželna vlada prepričana, da ima slovenska manjšina pravico do zaščitnega zakona. Zato pričakujemo, da bo takšno prepričanje prišlo do izraza tudi v njenih stikih z osrednjo vlado in parlamentom. Ker se pri tem omenjajo razne spekulacije, bi rad poudaril — je naglasil govornik, da se vse to dejansko tiče tistih, ki že leta skušajo prepričati vsako obliko zaščite.

Svetovalac Brezigar je nato omenil besede, ki jih je predsednik Biasutti spregovoril glede videmske pokrajine. Ugotovljamo, je dejal, kako programski dokument prvič priznava, da v videmski pokrajini živijo tudi ljudje, ki pripadajo slovenski manjšini. S tem je bila odpravljena motnja, ki je nismo mogli prezreti. Nihče ne zanika dejstva, da je položaj Slovencev v videmski pokrajini drugačen od stanja na Tržaškem in Goriškem. Razmere sicer ne bi mogle biti drugačne glede na to, da tamkajšnjim ljudem že več kot eno stoletje ni

dalje na 2. strani ■

Manjšinski kongres na Siciliji

V kraju Piana degli Albanesi nad Palermom se je dne 11. t.m. končal mednarodni kongres o problemih etničnih in jezikovnih manjšin. Priredili so ga ob proslavah za 500-letnico omenjenega naselja, ki so ga bili ustanovili albanski begunci.

Na kongresu so soglasno odobrili resolucijo, ki poudarja, kako je prisotnost jezikovnih manjšin izredno kulturno bogastvo, ki ga je treba ščititi in še bolj ovrednotiti tudi v okviru bližnje nove etape na poti povezovanja Evropske gospodarske

skupnosti. Ob koncu resolucije je tudi poziv, naslovljen na italijanskega predsednika, na ministrskega predsednika in na druge osebnosti ter institucije, naj bi 40 let po sprejetju republiške ustave končno izdelali splošni zakon, ki naj bi manjšinam v Italiji zagotovil uresničitev njihovih temeljnih teženj. Odobrili so tudi predlog, naj bi ustanovili »zvezo občin za zaščito jezikovnih manjšin«, ta zveza pa naj bi bila vključena v Vsedržavno združenje italijanskih občin.

RADIO TRST A

■ **NEDELJA**, 18. septembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.20 Koledarček; 8.30 Kmetijski tehnik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Jurček« (Pavel Golia); 11.00 V svetu valčka; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Veliki svet malih domov; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Oprosti, ne juriš?« Poletni satirični minikabaret Borisa Kobala in Sergeja Verča; 15.00 Odstavki o pomembnih in nepomembnih stvarih; 15.30 Dramatika Josipa Tavčarja - 12. oddaja: »Samomor«, radijska kriminalka; 17.00 Šport in glasba; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ **PONEDELJEK**, 19. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji (izbor iz minule sezone); 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Godalni kvartet Slovenske filharmonije; 12.00 Naše ljube navade in razvade; 12.40 »Sreča je kakor sonce: kadar je najlepše, zatone«; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Tržaški oktet; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.30 Glasbene diagonale; 16.00 S poti po Afriki; 17.00 Poročila in deželna kronika; 18.00 Od trte do vina; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ **TOREK**, 20. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Srce poezije Simona Gregorčiča; 9.00 Zdravilne rastline in sadni sokovi; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Simfonični orkester RTV Ljubljana, vodi Muhai Tang; 12.00 Dogodivščine jugoslovskega režiserja v vročem povojnem Trstu; 12.40 »Oprosti, ne juriš?« Poletni satirični minikabaret Borisa Kobala in Sergeja Verča; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Primorski pihalni orkestri; 14.30 Otroški kotichek: »Dogodivščine mravljinčka Ferdinanda« - 25. del; 15.00 Jezik mladih; 16.00 Potujmo!; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Ne morem jih pozabiti; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ **SREDA**, 21. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Problemi sodobne družbe; 9.00 Kuharska potovnica; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Pianist Andrea Pestalozza; 12.40 V prostem času; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Mešani zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.30 Glasbene diagonale; 16.00 V objemu gora; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Slovensko slovstvo v filmu; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ **ČETREK**, 22. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 Prehrana in zdravje; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Komorni orkester RTV Ljubljana Cameraata labacensis, vodi Stojan Kuret, kitarist Igor Starc; 12.00 Magnetizem ženske poezije; 12.40 Ko zvezde zableščijo; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Primorski pihalni orkestri; 14.30 Otroški kotichek: »Dogodivščine mravljinčka Ferdinanda« - 26. del; 15.00 Neskončno letnih časov; 16.00 Zapiski s poti; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Četrtekova srečanja: Pogovori; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ **PETEK**, 23. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji (izbor iz minule sezone); 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Simfonični orkester RTV Ljubljana, vodi Horia Andreascu, pianist Aci Bertonecelj; 12.00 V filmskem svetu; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Spoznavajmo računalnik; 16.00 Odhajanja; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ **SOBOTA**, 24. septembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 Prehrana in zdravje; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Na počitnice!; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.30 Navdih književnosti v opremem izrazu; 16.00 Filmi na ekranih; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Ne morem jih pozabiti; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

Na Cipru so zasedali neuvrščeni

95 delegacij iz 101 države gibanja neuvrščenih se je vrnilo s Cipra, kjer je bilo ministrsko zasedanje te mednarodne skupnosti. Ob koncu zborovanja so objavili sklepni dokument, ki je razdeljen na političen in gospodarski del. V prvem delu je poudarjena vloga, ki jo imajo neuvrščene države v okviru prizadevanj za miroljubno sožitje v svetu, za razorožitveno miselnost in za podpiranje neodvisnosti narodov in držav. Konkretno pa sledi še cela vrsta problemov, ki so jih obravnavali v Nikoziji in ki se nanašajo predvsem na razna krizna žarišča v svetu. Prevladalo je dokajšnje soglasje, zataknilo pa se je le v primeru Zahodne Sahare. Gospodarski del sklepne listine pa opozarja predvsem na potrebo, da bi v svetu zavladal nov ekonomski red, kar pomeni predvsem drugačne odnose med Severom in Jugom, to je med industrijsko razvitim in manj razvitim delom sveta.

Listina opozarja na dejstvo, da so tudi države v razvoju sestavni del svetovne e-

konomije in da mora zato razvitejši del sveta paziti, da bi ne prišlo do prelomov in težko popravljivih razlik. Neuvrščeni se danes zavzemajo za to, da bi še dalje uživali preferenčne pogoje v zunanji trgovini, to je, da bi bili oproščeni popolne recipročnosti v izmenjavah z industrijsko razvitimi državami. Na konferenci v Nikoziji so tudi obsodili naraščajočo prakso odlaganja strupenih odpadkov iz razvitih držav na ozemljih manj razvitih.

Poleg sklepne listine so udeleženci konference na Cipru objavili tudi takomenu »izjavo iz Nikozije«, ki predstavlja analizo in načelno stališče do vseh naštetih problemov, obravnavanih na praktični in operativni ravni. Neuvrščeni so še zlasti obsodili Južno Afriko in Izrael zaradi njune politike apartheida oziroma nastopanja proti Palestincem.

Eden od sklepov ciprskega srečanja je tudi ta, da bo prihodnji vrhunski sestanek neuvrščenih v Jugoslaviji, ki bo s tem tudi prevzela začasno predsedstvo gibanja.

MANJŠINSKA PROBLEMATIKA V SREDIŠČU POZORNOSTI V DEŽELNEM SVETU

■ nadaljevanje s 1. strani

priznana nobena pravica. Če je stanje drugačno, je za to odgovorna italijanska država, ki bi zdaj morala posvečati največjo skrb, da bi se odpravile krivice in bi ta jezikovna in kulturna skupnost polno zaživele. Nihče ne bo odklanjal postopnosti in različnega ravnanja s tamkajšnjo manjšino, če bo glavni cilj jasen. Nekaj pa mora biti izven vsake razprave: temeljna načela manjšinske zaščite morajo biti enaka za vso manjšino in Slovenska skupnost odločno odklanja delitev manjšine na kategorije po povsem subjektivnih merilih.

V nadaljevanju svojega govora je predstavnik Slovenske skupnosti poudaril, da deželna uprava lahko že zdaj marsikaj naredi v korist naše manjšine, čeprav še nimamo zaščitnega zakona. V tej zvezi je o-

menil predvsem področje kulture in se v tem pogledu zavzel za nov deželni zakon. Omenil je dalje zaščito teritorija in njegovih dejavnosti. Pri tem je naglasil, da SSk odločno nasprotuje lokaciji sinhrotro na pri Bazovici, ter se zavzel za posebne deželne ukrepe v korist tržaškega Krasa in dejavnosti njegovih prebivalcev.

—o—

VSİ OSTANEJO V ZAPORU

Pristojna sodna oblast je potrdila pripor za vseh 21 oseb, ki so jih bili orožniki odpeljali v zapor pred nekaj dnevi ob izvajanju široke akcije proti terorizmu. Pri zaslišanju je samo pet aretirancev izjavilo, da so politični jetniki, zaradi česar niso hoteli odgovarjati na vprašanja sodnikov in preiskovalcev. Vsi ostali so izjavili, da so imeli stike z Rdečimi brigadisti, niso pa vedeli, da imajo opravka z ljudmi, ki pripadajo prevratniški organizaciji. Mislili so, da se pogovarjajo z ljudmi, ki se zanimajo za aktualne politične probleme v državi.

Italija je naredila svojo dolžnost

Predsednik republike Cossiga se je 10. t.m. udeležil slovesne otvoritve velesejma v Bocnu. Njegov obisk v prestolnici Južne Tirolske je vzbudil precejšnje zanimanje in ga mnogi smatrajo za dokaz, da so se uredili odnosi med Bocnom in Rimom, potem ko so se bili zaostri ob nenadnem preklicu že napovedanega počitniškega odhoda državnega poveljarja v Meranu. V Bocnu se je Cossiga srečal tudi s člani pokrajinskega sveta in nato s člani pokrajinskega odbora, ki mu predseduje glavni voditelj Južnih Tirolcev Silvius Magnago.

Državni poveljar je imel krajši govor na srečanju s predstavniki pokrajinskega sveta in ob tej priložnosti dejal, da sta italijanski parlament in vlada naredila svojo dolžnost pri izvajanju južnotirolskega paketa. Zato Italija upravičeno pričakuje, je dejal Cossiga, da bo Avstrija uradno izja-

vila, da je tudi zanjo dokončno rešeno južnotirolsko vprašanje. Svoje zadnje besede je predsednik republike spregovoril v nemškem jeziku in dejal, da je treba na stanje v Južnem Tirolu gledati z novim, modernim in evropskim duhom, saj ta odločno odklanja vsako nasilje in vsak poskus nadvlade.

V Bocnu je predsednik republike Cossiga imel tudi daljši pogovor z južnotirolskim voditeljem Magnagom, ki je po eni strani priznal, da je sprejela več ukrepov v zvezi z že omenjenim paketom, vendar je tudi ob tej priložnosti izrazil zaskrbljenost, ker novi zakon o reformi predsedstva rimske vlade priznava osrednji oblasti pristojnosti, ki jih doslej imajo avtonomne dežele s posebnim statutom. Magnago meri, da utegnejo takšni ukrepi resno ogroziti avtonomijo dežel s posebnim statutom.

Cvetenje alg v Jadranu

V Trstu so se pred dnevi sestali predstavniki dežel delovne skupnosti Alpe Jadran, ki jih zanima vprašanje cvetenja alg in onesnaženja Jadranskega morja. Na pobudo predsednika deželnega odbora Furlanije - Julijske krajine Biasuttija so se sestali še predstavniki Veneta, Slovenije in Hrvaške, da bi se sporazumeli o skupno načrtovanem posegu, ki naj bi najprej omilil in po možnosti odpravil ta pojav. Cvetenje alg je sicer naraven pojav, v zadnjih letih pa je doživel tak razmah, da zahteva primerno rešitev.

Škoda, ki jo je letos povzročilo cvetenje alg turističnemu sektorju je namreč zelo visoka, zaradi spremenjenih razmer in ravnovesij v morski vodi pa prekomerno razmnoževanje alg povzroča škodo tudi v ribjem zarodu. Upravitelji in biologi so ugotavljali, da je treba vzroke za tako razširjen pojav iskati v vedno bolj onesnaženem morju. Strokovnjaki bioloških inštitutov bodo zato do 16. septembra pripravili načrt o potrebnih ukrepih. O teh predlogih bodo razpravljali na Reki, najboljšo rešitev pa bodo predstavili na zasedanju obmorskih dežel Alpe Jadran, ki bo konec septembra v Splitu.

Zakaj takšna...

■ nadaljevanje s 1. strani

občinskega regulacijskega načrta za Sosljanski zaliv. Občinska uprava je sprejela ta ukrep tudi s sodelovanjem socialističnih predstavnikov, župan Brezigar pa je še prej napovedal pogovore za ponovni vstop socialistov v občinski odbor oziroma v večinsko koalicijo. Kaj se je potem zgodilo, nam ni znano. Vse pa kaže, da se za razlogom, ki ga navajajo socialisti v Trstu, skriva še kaj drugega, vsekakor pomembnejšega, kot je sestava občinskega odbora v Nabrežini. To tembolj, ker je dobro znano, da socialistična stranka v Nabrežini nima primerne kandidata za najvišje vodstvo občinske uprave.

Proti novi varianti regulacijskega načrta za Sosljanski zaliv so zagnali vik in krik nekateri predstavniki krajevne KPI. Za objektivnega opazovalca je njihova zagnanost nerazumljiva, saj varianta ne vsebuje nobenih bistvenih novosti in je dejansko v skladu s temeljnimi smernicami tistega urbanističnega načrta, ki je bil odobren leta 1985, ko je KPI imela glavno besedo v devinsko-nabrežinski občinski upravi. Tudi tu so verjetno razlogi za tolikšno nasprotovanje drugačni od tistih, ki prihajajo na dan preko sredstev javnega obveščanja. Za občino Devin-Nabrežina in za njen nadaljnji razvoj je ureditev Sosljanskega zaliva gotovo zelo pomembna.

Do novih občinskih volitev v tej občini manjka samo slabo poldrugo leto in do tedaj prav gotovo ne bo bistvenih novosti, kar zadeva sestavo občinskega odbora in njegovega glavnega predstavnika. Tudi zato ostaja uganka takšna zagnanost na strani PSI in KPI proti Slovenski skupnosti, kot da bi bila glavna ovira na njuni poti do oblasti!

DEBENJAKOVA RAZSTAVA IN JUBILEJ »VODOPIVCEV«

Nova Gorica praznuje te dni 40-letnico ustanovitve in v tem okviru se je zvrstilo več prireditev, od katerih omenjamo vsaj dve kulturnega značaja, ki sta odmevali tudi v širšem prostoru. Prva je otvoritev velike pregledne razstave slikarja in grafika Rika Debenjaka, ki je bila v petek, 9. t.m., na gradu Kromberk. Na slovesnosti je uvodoma spregovorila ravnateljica Goriškega muzeja Nelida Nemeč, ki je orisala zasnovo razstave in na kratko predstavila spremljajoči katalog, nato pa je predala besedo Cirilu Zlobcu, podpredsedniku republiške konference SZDL Slovenije. Ugledni primorski pesnik in javni delavec je najprej obudil nekaj osebnih spominov na Rika Debenjaka, poudaril njegov pomen za primorsko in sploh slovensko kulturo, del svojega govora pa je posvetil aktualnemu položaju v Sloveniji oziroma Jugoslaviji. Spomnil je na dejstvo, da v državi obstojajo različna mišljenja o tem, kako iz krize, rešitev pa je po njegovem le v demokratičnem dialogu.

Debenjakov opus je strokovno predstavil ravnatelj grafičnega centra iz Ljubljane Zoran Kržišnik, sledila sta še prikaz filma Marka Valentinčiča o umetniku in nastop dekliškega pevskega zbora iz Kanala pod vodstvom Darje Žorž. Razstavo na gradu Kromberk si je moč ogledati vsak dan, razen sobote, ko je zaprta, od 9. do 17. ure.

Primorski akademski zbor »Vinko Vodopivec« obhaja letos 35-letnico ustanovitve, njegovi člani pa so se odločili, da jubilejni koncert priredijo tokrat v Novi Gorici in ga tako povežejo z jubilejem tega mesta. Prireditev je potekala v soboto, 10. t.m., na trgu pred Kulturnim domom, priostvovala pa ji je ogromna množica ljudi,

prav tako številni ugledni gostje iz vse Primorske, iz zamejstva in iz Ljubljane. Na koncertu so najprej zapeli sedanji člani zbora, mladi primorski študentje, ki jih sedaj vodi Andraž Hauptman, na koncu pa so se jim pridružili še nekdanji člani, ki se jih je v Novi Gorici zbralo več sto. Ta močni zbor je vodil nekdanji dirigent Anton Nanut, nastop pa se je zaključil z nepogrešljivimi Vodopivčevimi Žabami, dolgoletno himno tega zbora. Spored je spretno in duhovito povezoval Tomaž Pavšič, že več desetletij napovedovalec »vodopivcev«, slavnostni govornik pa je bil Dušan Sinigoj, predsednik slovenske vlade. Naj ob koncu še omenimo, da je PAZ »Vinko Vodopivec« ob 35-letnem jubileju izdal spominsko brošuro s koncertnim sporedom, priponko in kaseto, na kateri so posnete različne generacije »vodopivcev«, od leta 1955 do 1988.

—o—

JUGOSLAVIJA - ALBANIJA

V Beogradu so se končali pogovori o kulturno-prosvetnem sodelovanju med Jugoslavijo in Albanijo, ki so se začeli 6. septembra. Ob koncu pogovorov so podpisali sporazum o sodelovanju na znanstvenem, prosvetnem in kulturnem področju med obema državama. Ob tej priložnosti je voditelj albanse delegacije na pogovorih sprejel podpredsednik jugoslovanske zvezne vlade Milosavljevič.

—o—

Madžari še dalje zapuščajo Romunijo, čeprav sta se o stanju madžarske manjšine v Romuniji pred kratkim pogovarjala najvišja predstavnika obeh držav.

PROSTOR MLADIH

Posvet Mladinske sekcije Slovenske skupnosti v Bohinju

Člani odborov Mladinske sekcije Slovenske skupnosti iz Trsta in Gorice so se zbrali na notranjem posvetu, ki je bil v Bohinju v soboto, 10., in v nedeljo, 11. septembra. Srečanje je bilo posvečeno oceni delovanja in načrtom mladinske organizacije SSK ter pripravi na bližnje strankine kongrese.

Udeleženci so najprej pregledali delovanje Ms SSK v prejšnji sezoni. Ugotovili so, da je bilo delovanje v glavnem pozitivno. Naj tu omenimo samo zadnje upravne volitve, v katere je bila Mladinska sekcija SSK aktivno sodelovala tako v propagandi kot na kandidatnih listah. Govorili so tudi o sedanji pobudi zbiranja podpisov v podporo Odbora za varstvo človekovih pravic iz Slovenije, za katero so dosedaj zbrali več kot 900 podpisov, in to pretežno na Tržaškem. Govor je bil tudi o odnosih med stranko in Mladinsko sekcijo. Poudarjeno je bilo, da bi morali imeti

večjo besedo v življenju Slovenske skupnosti.

Udeleženci so posvetili veliko časa nadaljnjemu delovanju Mladinske sekcije. Domenili so se, da bi morali odbore razširiti in pritegniti k delovanju širši krog mladincev. To pa bi zahtevalo preustroj mladinske organizacije.

Bohinjski posvet sta obiskala predsednik Zveze socialistične mladine Slovenije Jože Školjč in predsednik Sveta za mednarodne odnose pri tej organizaciji Zoran Taler. Ugledna gosta sta pokazala konkretno zanimanje za razvoj dogodkov pri nas v Italiji, še zlasti kar zadeva mladinsko delovanje. Izrazila sta tudi zadovoljstvo nad uspešnim zbiranjem podpisov v podporo Odbora za varstvo človekovih pravic, ki ga Mladinska sekcija SSK namerava nadaljevati.

Mladinska sekcija SSK

Ssk NA ZAHODNEM KRASU POMLADILA STRANKIN ODBOR

V Domu A. Sirk v Križu je bil prejšnji teden občni zbor sekcije Slovenske skupnosti za Zahodni Kras. Po pozdravnih besedah rajonskega svetovalca Marjana Pertota je o izidih junijskih volitev in o sedanjem političnem položaju na Tržaškem poročal pokrajinski tajnik dr. Zorko Harej. Robert Vidoni je nato podrobno prikazal probleme Križa, Proseka in Kontovela. Med drugim je omenil priziv, ki ga je Slovenska skupnost vložila na Deželno upravno sodišče (TAR) zaradi napačnega dodeljevanja svetovalskih mest v rajonskem svetu za Zahodni Kras.

Med razpravo, ki je bila zelo konstruktivna in v katero je poseglo veliko številno prisotnih, je prišel na dan tudi problem organizacije sekcije, od česar je v marsičem odvisno njeno delovanje. Člani sekcije se dobro zavedajo pomena in vloge, ki jo ima kot edina slovenska stranka v okviru boja za zaščito pravic našega človeka. Sekcija si mora še dalje prizadevati za reševanje vprašanj, ki pobliže zanimajo prebivalce na Zahodnem tržaškem Krasu.

Na koncu so bile volitve novega sekcijskega odbora, ki se je znatno pomladil. V odboru so Bogdan Kralj, Pavel Vidoni, Emil Sedmak, Bruna Ciani, Darko Rupel, Vladimir Kosmač, Marjan Pertot in Robi Vidoni.

Marijanski shod na Opčinah

Na Opčinah je bil v nedeljo, 11. t.m., tradicionalni Marijanski shod, ki pa je bil letos še posebno slovesen, saj je šlo za 40. shod na Opčinah. Prišel se je ob 15.30 v openski župni cerkvi s koncertom Vesele pomladi in Tria Zvezde. Domači cerkveni pevski zbor je nato na koru zapel nekaj pesmi, po procesiji po vasi se je pričela mašna daritev. Pridigal je msgr. Janez Zdešar, ki je zadolžen za dušno pastirstvo med slovenskimi zdomci po zahodni Evropi. Nanizal je vrsto globokih, a izredno jasno in razumljivo izraženih misli o Marijinem materinstvu in skrivnostih, ki so z njim povezane ter o njihovem pomenu za sodobnega človeka.

Med mašo so peli Združeni cerkveni pevski zbori pod vodstvom Dušana Jakomina. Združeni pevski zbori so peli tudi med procesijo, ki jo je letos označevala še posebno bogata prisotnost narodnih noš. Veliko je bilo videti tudi skavtskih uniform, prav tako pa je bilo letos na openski pobožnosti veliko število vernikov.

—o—

Dobitnik mednarodne nagrade Vilenica 88 je madžarski pisatelj Peter Esterhazy. Star je 38 let in je predstavnik postmodernističnih struj. Nagrado so mu izročili v soboto, 10. t.m., v jami Vilenici pri Lipici. Ob tej priložnosti je nastopil Tržaški oktet. Dan prej je bil literarni večer v mali dvorani gledališča Verdi v Trstu, nato pa je za goste Vilenice in prireditelje bil sprejem v Boljuncu, za kar je poskrbel župan Edvin Švab.

Nekaj misli ob nagradi dobrote in človeške solidarnosti

V nedeljo, 28. avgusta, je bilo v devinskem gradu podeljevanje nagrade dobrote in človeške solidarnosti »Princ Rajmund Thurn und Taxis - Devinski grad«. Bilo je že pozno, ko sem se odločila, da grem v grad. Avtomobili, ki so zasedli vsak kotiček na trgu in v bližnjih ulicah, so pričali o številu ljudi, ki so bili v gradu. Sprehajali so se po grajskem parku, ki je bil za to priložnost odprt javnosti. Večja skupina se je gnetla pri vhodu v park, pot, ki pelje do gradu pa je kar mrgolela ljudi. Grajski mir so pretrgali kriki otrok in zoprni klepet.

Dvorišče je bilo natrpano. Princ in princesa sta sprejemala uglednejše goste. Slavnostna govornika sta stopila na kamniti oder. Princ Karel je spregovoril prvi. Njegove besede pa je prekril neprijeten hrup. Ljudje so v večjih skupinah prihajali do dvora, glasno komentirali dogajanje, se pritoževali, vzdikali in podobno. Sledil je županov pozdrav in nagrajevanje. Vzdušje je bilo napeto, ker hrup ni prenehal. Ko je članica ansambla mandolin kriče napovedovala program koncerta, sem odšla. Nisem več vzdržala v tistem hrupu in ob številnih neolikanih radovednežih, ki so motili nagrajevanje. Dogodek je hotel biti zadržan, v spomin na pobudnika te nagrade, pokojnega princa Rajmunda. Jezna sem bila na tiste ljudi, ki niso razumeli pomena tega vsakoletnega srečanja in so se podali v park in v grad, kot da bi šli na piknik. Z neprimernim obnašanjem so porušili čar grajskega okolja in okrnili moralni pomen tega srečanja.

Grad je del naše vasi, navezani smo nanj, vajeni smo videti to mogočno zgrad-

bo nad morjem in ko stopimo vanj ... ljubimo šumenje grajskih cipres.

Vajeni smo bili na zadržano držo pokojnega princa Rajmunda, ki se je sicer včasih družil z vaščani, a je kljub temu ohranil neko razdaljo, ki je kot pajčevina ovijala vse, kar je bilo povezano z njim.

Včasih smo bili tudi kritični do njega, češ da bi vsaj park lahko odprl javnosti. Vendar ga sedaj nekako razumem. Princ Rajmund je nekako videl brezbriznost in nespoštovanje tuje lastnine nekaterih ljudi in zato ni nikoli odprl gradu. Na ta način je hotel ohraniti mir.

Beri - širi - podpiraj "NOVI LIST"

Princ Karel je mlad podjetnik, ki rad pride med ljudi. Ko je napovedal, da bo živel v gradu, smo bili veseli. Grad je z njim in z njegovo družino ponovno zaživel, njegova sinova obiskujeta osnovno šolo v vasi in princesa čestokrat sama stopi do trgovine, kar dokazuje, da si želita stikov z vaščani in nočeta živeti le za grajskimi zidovi. Kot vsakdo izmed nas tudi onadva rada odpreta vrata svoje hiše, da sprejmeta goste.

Nagrajevanje v nedeljo, 28. avgusta, pa je na žalost dokazalo, da bi moral biti vstop na to slovesnost drugače urejen, saj bi bilo škoda, da bi se zaradi nekaterih dokončno zaprla grajska vrata za vse, tudi tiste, ki znajo spoštovati grajsko zadržanost.

Katerina

SSk je obiskala Makedonijo

Devinsko nabrežinska sekcija SSk je tudi letos organizirala tradicionalni jesenski izlet za svoje člane. Namen teh izletov je spoznavanje ožje in širše domovine. Tokrat nas je Kompasova agencija vodila po Makedoniji. V zgodnjih jutranjih urah je avtobus odpeljal izletnike iz Nabrežine do zagrebškega letališča, odkoder smo poleteli v Skopje. Ogladali smo si tako novi kot star del mesta s cerkvijo sv. Spasa, džamijo, šaršijo s tipično tržnico in bližnjo okolico. Večerja v luksuznem hotelu je zaključila uradni del prvega dne, medtem ko so pogumnejši in manj zaspani poskušali srečo v igralnici.

V nedeljo zjutraj nas je avtobus popeljal proti Ohridu skozi Tetovo, ob Mavrovskem jezeru. Videli smo res rodovitna polja, ki se širijo ob slikoviti cesti pod Šar planino, celo vrsto starih pravoslavniških samostanov, od katerih je brez dvoma naj-

slikovitejši Sv. Jovan Bigorski. Vožnja se je zaključila na Ohridu, kjer smo po namestitvi v nekoč lepem hotelu, ki pa danes ni vreden več tiste ravni, ki mu jo pripisujejo, odšli na ohridske postrvi v res lepem, tipičnem lokalno.

V ponedeljek zjutraj smo si ogledali še mestno središče, nakar smo se odpeljali na letališče, da se v enem samem vzletu vrne mo v Ljubljano.

Izlet je brez dvoma dobro uspel, v zadovoljstvo vseh udeležencev, čeprav bi si pričakovali nekoliko več pozornosti naših južnih bratov, ki se ne morejo prav pohvaliti s čistočo in rednim vzdrževanjem, sicer lepim in tudi ne starih hotelov. To nam še enkrat potrjuje, da je jug več ali manj povsod enak in da bo minilo še dolgo časa, preden se bodo tamkajšnji ljudje privadili na t. i. evropsko raven dela.

n k

SOVODENJSKI KRVODAJALCI

Na Vrhu je bil v nedeljo, 11. t.m., tradicionalni praznik sovodenjskih krvodajalcev. Začel se je z dvojezično mašo. Daroval jo je domači župnik Jože Jurak, ki je opozoril, kako se krvodajalstvo sklada s krščansko pripravljenostjo služiti bližnjemu in se zanj darovati. Po maši je bilo slovesno polaganje venca pred spomenikom padlim, nato pa so krvodajalci in gostje odšli ob zvokih »Pihalne godbe iz Vileš« do športnega in kulturnega društva Danica, ki je dalo na razpolago svoje prostore. Slovesnost se je pričela s pozdravom

Goriška občinska uprava

Po poletnih počitnicah se je spet pričelo redno delovanje goriške občinske uprave. Ta je sicer prav tako funkcionalno delovala tudi v sredpoletnih počitnicah; med drugim se je skoraj redno sestajal občinski odbor, ki je reševal vsakodnevne probleme in zadeve redne uprave.

Na prvi seji se je občinski svet sestel v petek, 9. septembra, s celo vrsto točk dnevnega reda, od interpelacij in dnevnih redov do zadev upravnega značaja. Tako so bili na dnevnem redu potrditve sklepov občinskega odbora in tudi sklepi, ki jih mora odobriti svet sam. Med temi vprašanja kulture, javnih del, asistencije in osebjaja.

V okviru občine delujejo seveda še drugi organi, kot so rajonske konzulte. Pred kratkim se je sestala krajevna konzulta iz Pevme, ki je obravnavala celo vrsto vprašanj, ki zadevajo krajevna področja. Kot znano, predseduje tej konzulti Silvan Bensa (SSk).

Sestala se je tudi občinska konzulta za slovensko manjšino, ki ji predseduje Marko Marinčič. Na seji je prav tako obravnavala vrsto vprašanj, s katerimi se ukvarja

dalje na 8. strani ■

predsednika sovodenjskega odseka krvodajalskega društva Branka Černica in s pozdravi gostov z obeh strani meje.

Na govorniškem odru so se zvrstili predsednica ljubljanskega Rdečega križa, predsednica Rdečega križa pobratene Škofje Loke in predsednika Rdečega križa iz Nove Gorice in iz Ajdovščine. Zastopani so bili tudi krvodajalski odseki iz goriške

KVATRNICNA NA MIRENSKEM GRADU

V soboto zvečer pred praznikom 17. septembra ob 19. uri bo maša, ki jo bo vodil župnik iz Bukovice Jože Vidrih. Sodelovali bodo pevci iz Bukovice. Po maši bo procesija z lučkami.

Na praznik, v nedeljo, 18. septembra, bodo maše: ob 7. uri peta z govorom — vodi letošnji novomašnik Misijonske družbe Vlado Bizant, ob 10. uri župnijska slovesna maša, vodi župnik Mirko Žakelj.

Sklepna slovesnost popoldne: ob 15.30 pete litanije Matere božje, ob 16. uri slovesna maša, ki jo vodi vizitator Misijonske družbe prof. dr. Anton Stres. Poje zbor župnije Miren.

pokrajine in nekateri odseki iz tržiškega okrožja in iz videmske pokrajine.

V imenu vseh sta izrekla pozdrave predsednik goriškega krvodajalskega združenja Bregagnolo in voditelj goriškega transfuzijskega središča, doktor Catapano. Po pozdravih je prišel na vrsto kulturni spored. Nastopil je Zbor vzgojno varstvenega zavoda iz Škofje Loke pod vodstvom Pavle Grahek, povezoval pa je dramski igralec Jože Logar. Za baletne točke so poskrbela dekleta štandreške baletne šole, ki jo vodi prof. Nataša Sirk. Krvodajalski praznik predstavlja seveda tudi uradno priložnost za podeljevanje priznanj tistim, ki so se še posebno odlikovali na tem področju. Tako so nagradili požrtvovalnost sedmih članov sovodenjske sekcije, ki so darovali krijo po desetkrat, dvajsetkrat in celo 35-krat.

—o—

O položaju na Kosovu bo na začetku oktobra razpravljala tudi Centralni komite Zveze komunistov Slovenije.

Prejeli smo

Z zamudo objavljamo tale dopis iz Gorice in se avtorju opravičujemo. (Ured.)

ZA SODELOVANJE MED OLYMPIO IN SOČO

Novi odbor Olympie je takoj prešel na izvajanje programskih smernic, ki si jih je zadal ob izvolitvi, in povabil na sejo predstavnike Športnega društva Soča, da se domeni o skupnem delovanju. Na seji so bili prisotni za Olympio Špacapan, Komjanc, Terpin, Černic, Maraž, Quinzi, za Sočo pa predsednik Pellegrin in tajnik Benjamin Černic.

Po pozdravnih besedah, v katerih je prišla do izraza obojestransko volja po sodelovanju in izmenjavanju igralskih in organizacijskih moči, so prisotni pregledali posamezne ekipe, bodisi na ženskem kot na moškem področju, in ugotovili, da bi bilo najbolje, če bi, razen v najnižjih kategorijah (minivolley in superminivolley), vsako društvo prevzelo v oskrbo nekaj prvenstev in si pri tem pomagalo s pristopom manjkajočih sil s strani drugega društva. Tako bi na pr. Soča imela med moškimi ekipe v D ligi (ali I. diviziji), under 18 in under 15, Olympia pa C 1, I. divizijo in under 16, med ženskami pa Soča II. divizijo in under 16, Olympia pa I. divizijo in under 15.

Seveda bodo o končni sestavi in umestnosti prestopa enega ali drugega igralca zadnje besede imeli trenerji, ki lahko najbolje in pravzaprav »na terenu« preverijo kvaliteto posameznih ekip.

Društvi sta se domenili, da bo nujno za prihodnjo sezono nabaviti prevozno sredstvo s skupnimi močmi, zlasti zato, ker bo premikanje igralcev in nastopanje v raznih ligah postalo sicer prenaporno in morda celo neizvedljivo.

Nadalje je bilo govora o nameri S. Z. Olympie, da ob obletnici odprtja svoje telovadnice organizira turnir v minivolleyu in istočasno predstavi tisku in občinstvu vse svoje ekipe, ki bodo letos branile barve »plavih«. Na istem srečanju bi seveda lahko predstavili tudi ekipe Soče in po možnosti tudi skupne ekipe.

Za podrobno izvajanje programov sodelovanja so bili poverjeni poleg odbornika Olympie in odgovornega za stike s sosednimi društvi I. Černica tudi Dario Maraž, Flavio Bello in Ivo Cotič, ki je v odboru referent za mladinske ekipe.

SEJA OLYMPIA - KTD

Isti večer je bila tudi seja med odgovornim za stike s KTD Ivanom Terpinom in odborom Katoliškega tiskovnega društva, ki je lastnik Katoliškega doma in telovadnice ob njem. Za KTD so bili prisotni dr. Humar, g. Lazar, prof. Sirk, Ciril Terpin in prof. Butkovič.

Na dnevnem redu je bila odločitev glede uporabe in posesti telovadnice in obe strani sta se domenili, da bo telovadnica v izključni uporabi S. Z. Olympie, ki bo za to plačevala majhno mesečno najemnino. Obenem bo Olympia lahko uporabljala kot društvene prostore nekatere sobe v pritličju hiše ob KD, po svojih močeh pa bo pomagala pri izplačevanju dolgov, ki so ostali ob dograditvi telovadnice.

Seja je potekala v konstruktivnem vzdušju in v zavesti obeh strani, da gre za prihodnost mladine, ki je vsem tako pri srcu.

40 LET NOVE GORICE

V soboto, 10. t.m., so v Novi Gorici proslavili 40. obletnico začetka gradnje mesta.

Slavnostni govornik je bil predsednik slovenske vlade Dušan Sinigoj. V svojem govoru je obravnaval aktualne politične, gospodarske in družbene probleme v Sloveniji in v Jugoslaviji in se zavezal za izvajanje sprejetih načrtov.

Zavrnil je očitke o vnašanju liberalizma v gospodarsko in politično življenje. Gre za absurdne reakcije, ki zastrupljajo medsebojne odnose. Po poti pritiskov niso rešljivi posamezni družbeni problemi — je dejal. To ni pot, ki zagotavlja napredek ne v Sloveniji ne v Jugoslaviji. V reformnih procesih je treba odpreti, je še dejal Dušan Sinigoj, prostor vsem, ki želijo sodelo-

vati. Merilo zaveznitva naj bodo predvsem delo in skupne aktivnosti. Protislovensko razpoloženje in drugi podobni pojavi, trdovratno dokazovanje, da je Slovenija ekscenčno področje, žarišče nestabilnosti, taka zaveznitva krhajo ali celo onemogočajo. Kriza, ki jo preživljamo, je poudaril govornik, odmeva tudi zunaj meja Jugoslavije. Številni naši prijatelji v tujini, posebej najbližji sosedje, so skupaj z nami zaskrblejni glede smeri in možnosti našega razvoja in našega jutri v medseboj vse bolj povezani Evropi in v svetu, v katerem se razširja upanje, je poudaril predsednik slovenske vlade, o splošnem mednarodnem političnem popuščanju nasprotij in konfliktov.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Ob peti obletnici smrti so izšle pesmi Mirke Nazore

Katoliško tiskovno društvo v Gorici je pred kratkim izdalo spominsko izdajo Pesmi duhovnika in pesnika Mirka Mazore, ki je umrl pred petimi leti.

Knjiga, ki šteje 160 strani se nam predstavi v izredno lepi opremi in s številnimi, tudi barvanimi ilustracijami, ki si jih je zamislil goriški slikar Andrej Kosič. Pesmi pa je izbral in uredil ter jim napisal spremno besedo knjižničar Marijan Breclj. Avtor te študije je opravil res temeljito delo in je s posrečeno roko izbral verjetno najbolj značilne Mazorove pesmi in lirike, tiste, ki najbolj prikazujejo njegov pesniški svet. Marijan Breclj v spremni besedi med drugim pravi: »Pričujoča zbirka je nastala iz spoštovanja do pesnikovega ustvarjanja, pa tudi deloma iz pietete in da se izvrši njegova zadnja želja. Pesnik sam za življenje ni izdal nobene samostojne knjižne enote, vendar iz nekega odstavka v oporoki je moč razbrati, da ga je taka ali podobna misel kdaj obšla. Ko zapušča pred smrtjo še neobjavljen sonetni venec (tretji po vrsti, kar nedvomno priča o resnem in zavzetem ustvarjalnem delu, ne da bi hoteli s tem že posegati v vrednost same stvaritve), pripiše zraven, da želi, naj bi se objavil vsaj venec, če že večji izbor ne. In tako imamo sedaj možnost, da za sonetnim vencem »Tebi na grob« (z akrostihom: Tebi, o dragi tata!), posvečenem pokojnem očetu, ter »Z Bogom, Breginj!«, posvečenem od potresa porušeni rojstni vasi, lahko prebiramo njegovo duhovno oporoko, pesem slovesa, posvečeno nam vsem, z rahlo poanto narodnostnega čustvovanja, sonetni venec »Oj, zbogom bratje!«

Ko prebiramo te pesmi, ki so končno zbrane in ne raztresene po časopisih in koledarjih, lahko postopno razberemo pesnikov svet in njegovo čutenje. Mirko Mazora je bil očitno gregorčičevsko elegičen, domotožje mu je navdihnilo vrsto prepričljivih in doživetih domačijskih pesmi. V nekem smislu smemo tako brati tudi so-

netni venec in pesmi, ki jih Mazora posveča svojemu očetu. Ta izbira pesniške figure je zanimiva tudi v širšem gledanju na slovensko književnost, saj je lik očeta v slovenski liriki navdihnili res kvalitetne in prepričljive pesmi številnim pesnikom. Dovolj je, da pomislimo na Ketteja in njegovo pesem »Na otčevem grobu« Prav temu Mazorovemu sonetnem vencu je tudi posvečena Kosičeva barvana ilustracija v knjigi.

V Mazorovih pesmih bomo torej našli predvsem motiv navezanosti na domači kraj, na Breginj. Ob tem je seveda veliko pesmi tudi z izrazito narodno vsebino, najbolj pesniško prepričljive pa so verjetno kratke lirike, majhni utrinki, kot na primer pesem »Sneži«.

Tako pravi: Nebesni obok

se sklonil je nad me,
rahle pozdrave mi diha
snežink nebrotj. —
Krog mene deviški pokoj,
duša je srečna in tiha
kot nekdanj srce:
— spet sem otrok!

V Mazorovih pesmih najdemo tudi prepričljive refleksijske pesmi, v katerih razmišlja o Bogu, o veri in mislih, ki se mu porodijo ob raznih cerkvenih praznikih. Pogosta je tudi misel na smrt, na onostranstvo. Ta misel pa ni razbolela, kot duhovnik in človek kaže Mirko Mazora tudi v svojih pesmih veliko vero in vdanost v božjo voljo ter zaupanje v Božjo Ljubezen, ki odpušča.

Zbirka Pesmi Mirka Mazore je gotovo dobrodošla. Poživila je spomin na pesnika, a tudi na Mazoro duhovnika, ki se je razdajal po župnijah in kot organizator, saj je bil Mirko Mazora med drugim tudi ustanovitelj in duhovni vodja mladeniške Marijine kongregacije »Brezmadežna« v Gorici. Na to dejavnost opozarjajo bralca spremna beseda in številni fotografski posnetki, ki pričajo o njegovem življenju in delu.

NOVICE

Zagrebski velesejem

Ob prisotnosti jugoslovanskega zveznega predsednika Dizdarevića so 11. t. m. odprli jesenski mednarodni velesejem v Zagrebu, ki velja za največjo tovrstno prireditve v Jugoslaviji. Letos se je prijaviло nad 3.000 razstavljalcev, med temi pa jih je približno tisoč iz 75 držav po svetu. Na sam otvoritveni dan je bil hkrati Dan Italije, kar je že večletna tradicija. Poleg številnih italijanskih razstavljalcev so zastopane tudi nekatere ustanove, najvidnejše Inštitut za zunanjo trgovino ICE. Vrsta razstavljalcev je prisotna pod pokroviteljstvom Tržaške trgovinske zbornice oziroma avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine, kateri je bil posvečen ponedeljek na tem velesejumu, ki bo odprt do 18. t. m. Ob robu same prireditve je v načrtu tudi več spremnih pobud, med njimi okrogla miza na temo: »Sodelovanje med Jugoslavijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo«.

—o—

V ponedeljek, 12. t. m., je postal veljaven novi odlok o najvišji dovoljeni hitrosti na avtocestah in cestah v Italiji. Po tem odloku je na avtocestah dovoljeno ob delavnikih voziti največ 130 km na uro, na ostalih cestah pa največ 90 km. Ob sobotah in nedeljah ter praznikih je najvišja dovoljena hitrost 110 km na uro na avtocestah in 90 km na ostalih cestah.

—o—

V Italiji se obnavlja politična in parlamentarna dejavnost. Odnosi med demokristjani in socialisti so silno napeti, tako da nekateri že napovedujejo krizo v vladni koaliciji. Predsednik vlade De Mita predlaga, naj se spori odpravijo s pogovori med obema strankama, češ, da bosta obe stranki morali še dolgo sodelovati na vladni ravni.

Preučevanje možnosti preusmeritve učiteljsča v Gorici

Glavna točka zadnje seje sindikata slovenske šole — Tajništvo Gorica, ki je bila dne 5. septembra, je bilo srečanje odbora z ravnateljico učiteljsča S. Gregorčiča, ki že dalj časa preučuje možnosti, kako bi se ta zavod lahko posodobil in dobil novo vsebino. Ravnateljica učiteljsča Majda Corsi je predložila odboru možnosti, ki jih nudi »eksperimentacija« — današnja struktura učiteljsča ne ustreza —, s katero bi ta šola pridobila na kvaliteti in bi odprla študentom bodisi ustrežnejšo pedagoško pripravo bodisi vstop na katerokoli fakulteto. Žal, je med drugim poudarila, je reforma višjih srednjih šol, o kateri se govori že dve desetletji, še daleč, zato moramo sami poskrbeti za posodobitev naših šol. »Reformirano« učiteljsče naj bi imelo pet razredov, dva tuja jezika skozi vse razrede, poudarjala naj bi se didaktična metodologija (kako se pravzaprav praktično poučuje), dijaki naj bi po-

leg matematike imeli dve leti informatiko. Kot je razvidno, bi bodoči učitelji dobili dobro podlago na najrazličnejših poljih in dobro pedagoško pripravo ter odprte bi jim bile poti univerzitetnega študija. Odbor je pozdravil njen trud in pobudo, vendar so potrebne nadaljnje preučitve. »Eksperimentacija« je namreč zaenkrat možna samo na šolah, ki imajo vsaj dve vzporednici; preverilo naj bi se, kako bo s poklicno usmeritvijo, učnimi močmi, šolskim urnikom, itd.; zainteresirati je treba starše in dijake. Vsekakor leži na profesorskem zboru temeljita preučitev predstavljenega načrta, še posebej glede na perspektive te pobude.

Na seji so obravnavali naslednje točke:

— Ravnatelj trgovskega zavoda I. Cankar, Mirko Sturm, je orisal odboru, kako bo poteka-

dalje na 8. strani ■

Sadovnjak v tem času

Zorijo prva zgodnja jabolka in hruške. Določiti je treba pravi čas obiranja. Za breskve je značilno, da plodovi ne zorijo hkrati, zato jih obiramo v dveh ali treh obdobjih. Tudi zgodnje sorte jabolk in hrušk dozorevajo neenakomerno, zato je prav, da jih obiramo postopoma, kot dozorevajo. Tako obrani plodovi imajo polno aromo, so boljšega okusa in trpežnejši. Pravi čas določamo na osnovi barve plodu in pešk ter trdote. Zgodnji plodovi so občutljivi za različne obtiske, zato jih moramo obirati zelo previdno in z njimi zelo pazljivo ravnati tudi po obiranju.

Plodove odtrgamo skupaj s peclji, vendar pazimo, da s plodom in pecljem ne odtrgamo tudi brstov, kar je pomembno za rodnost v prihodnjem letu. Sadja ne obiramo v rosi in takoj po dežju. Obrana ne puščajmo na soncu, temveč poskrbimo, da se v senci ohladi in čimprej primerno uskladišči. Če želimo zgodnje sorte hraniti dalj časa, do 14 dni, jih obiramo 5 do 7 dni, preden drevesno dozori. Pripravimo si potrebno embalažo in skladišče za obiranje poznejših sort. Pri večjem nasadu je potreben načrt o namembnosti uporabe sadja.

Pravočasna in redna škropljenja so s pravilno izbiro škropiv ohranila zdravo rast dreves in lepe, zdrave, kakovostne plodove. Če škropljenja niso bila uspešna, zdaj ni več dosti pomoči, saj delujejo preventivno. Tudi pri poznih zimskih sortah upoštevajmo varnostno dobo.

Redno pobiramo in odstranjujemo gnilo, nagnito in odpadlo sadje. S tem zmanjšujemo širjenje bolezni in škodljivcev. Ne

pozabimo odstranjevati in sežigati poganjkov, okuženih z jablanovo plesnijo.

Ribezove nasade škropimo s sredstvom proti pepelasti plesni karatanom, belomylom, benleitom ali cosanom. Rozge obranih malin porežemo do tal in jih sežgemo. Tako zatremo listno sušico, ki povzroči obilo škode.

Ta mesec redno okopavamo in kosimo v mladih nasadih, hkrati nadaljujemo z oblikovanjem krošenj. Pri mladih drevesih še razpiramo ogrodne veje in jih pravilno usmerjamo, za upogibanje mladik pa je že pozno, saj cvetnih brsti za naslednje leto ne nastajajo več.

Če drevesa kljub rednemu oskrbovanju ne rastejo in ne rodijo, vzamemo vzorec listja za kemično analizo. Iz sredine enoletnih mladice natrgamo normalno razvite zdrave liste po možnosti ene sorte, od vsake sadne vrste 100 listov meter in pol visoko od tal okrog in okrog drevesa. Spravimo jih v papirno vrečko in označimo z imenom nasada, lastnika, sorto in vrsto sadnega drevja ter pošljimo pristojnemu kmetijskemu zavodu, ki opravi analizo in da priporočilo za nadaljnjo oskrbo in gnojenje. Vzorce jemljemo jeseni po obiranju sadja.

Z. T.

—o—

Papež Janez Pavel II. je na pastirskem obisku na jugu Afrike. Bil je že v državah Zimbabwe, Botswana in Lesotho. Obiskal bo še Swaziland in Mozambik. V svojih govorih obravnava predvsem vprašanje človekovih pravic, rasnega ločevanja in nasilja. V Vatikan se bo vrnil na začetku prihodnjega tedna.

Zelenjavni vrt

Toplote je dovolj, skrbeti je treba za vlago. Zalivamo zvečer ali zgodaj zjutraj, ko rastline še niso ogrete. Z rednim okopavanjem po zalivanju preprečimo, da bi se zemlja zaskorjila in sušila. Poleg okopavanja, zalivanja in pletve je nujno varovanje vrtnin pred boleznimi in škodljivci. Paradižniku odtrgamo rastni vršček, da ne bo več razvil cvetja, tako bodo plodovi dorasli in dozoreli. Beliti začnemo zeleno. Rastline postopoma osujemo z zemljo, tako da gledajo samo listi iz grebena, peclji pa so v zemlji. Po treh tednih je beljenje končano.

Sparglju potrgamo seme, saj slabi rastline, tako trganje listov za šopke tudi slabo vpliva na korenike.

Še lahko sejemo in sadimo vrtnine in sorte s kratko rastno dobo, da dobimo pridelek še do zime ali pa jih sejemo za prihodnje leto. Redkvico redno zalivamo, sicer bodo koreni puhli. Septembra posejemo motovilec redko, in sicer od 10 do 15 cm. Motovilec dolgo kali in vznik bo boljši, če bomo gredico zalivali. Pobiramo ga lahko od jeseni do pomladi, zato setve časovno razporedimo.

Čebulo posejemo bolj redko, da bodo zrasle za svinčnik debele sadike, ki jih v oktobru presadimo.

Zimsko salato sorte NANSEN in zimsko rjavko posejemo tudi na začetku septembra. Pri presajanju endiviji prikrajšamo liste in glavno korenino, da se bo lažje prijela. Velika listna površina izhlapeva vlago in pospešuje izsušitev sadike.

Ta čas sejemo kitajski kapus. Vznikle rastline radi napadejo bolhači, ki jih moramo zatreti. Hibrid kitajskega kapusa

dalje na 8. strani ■

LEV DETELA

Dunajski valček

34 | za izgubljeno preteklost

Roman desetih srečanj in pričakovanj

Najbolj spoštljivo sem mu stisnil roko in mu želel skorajšnjega okrevanja.

Zahvalil se mi je, istočasno pa omenil, da se je zelo utrudil. Namignil je Ani Mariji, naj me pelje v salon in tam pogosti s čajem in pecivom.

Tako sem zapustil bolniško sobo starega grofa in še precej časa prijazno kramljal z Ano Marijo. Rekla mi je, da je zelo vesela, da je družinska dragocenost zdaj prišla v prave roke, kar zelo zasluži. Potem pa je začela pripovedovati o skrbeh zaradi Hansa v sanatoriju v Dunajskem gozdu, ki še vedno pada v težke krize in se noče pozdraviti, čeprav stane zdravljenje izredno veliko denarja. Kljub temu pa ni izgubila upanja. Sluti, da se bo ubogi sin spet postavil na noge in se popolnoma osvobodil iz krempljev ubijalnih mamil. Skušal sem ji pritrditi in jo potolažiti, a ne vem, če mi je uspelo.

Kmalu po obisku pri grofu Sternbergu sem se spet vrnil v domovino. Kar dve leti se potem nisem več mudil na Dunaju.

Deveto srečanje: NA POROKI V MARIJINEM CELJU

Ko sem spet prišel v veliko mesto ob Donavi, je bila v deželi razkošna pomlad. Kostanji v mestnih drevoredih so čudovito cveteli in dehteli in Donava je bila resnično modra v odsevih bleščeče sinjega sončnega neba, ki se je zrcalilo v razkodranih rečnih valovih.

Prva misel me je povedla k staremu grofu in družini Sternberg, katere darilo je močno odmevalo med kulturnimi krogi moje domovine. V razpravah so z zahvalno besedo omenjali tudi grofovo darovanje, vendar pa mu niso izkazali nobene druge pozornosti.

Zato sem sklenil, da stopim k Sternbergu in popravim, kar se popraviti da. Žal pa nisem dobil telefonske zveze ne z grofom ne z Ano Marijo. Pri Sternbergovih se ni nihče oglasil. Telefon na drugi strani je molčal.

Odpravil sem se v Hernals, kjer je bil pater Bernhard, kot sem vedel, dušni pastir.

Zelo prijazno sva se pozdravila, ko sem ga v velikem mestnem župnišču končno našel. Povedal mi je žalostno novico, da je njegov oče zbolel za neozdravljivo boleznijo. Že precej časa se nahaja v posebni dunajski bolnišnici, kjer ga obiskujejo le še najožji člani njegove družine. Kljub velikim bolečinam, ki mu jih bolezen stalno povzroča, je na trenutke še vedno poln vprašanj in nasvetov.

Zanima se za dogodke doma in po svetu, prebira dnevno časopisje in različne knjige, predvsem zgodovinska dela, ki so mu posebno pri srcu.

Patru Bernhardu sem naročil, naj svojemu očetu izroči moje najboljše pozdrave. Dal sem mu sveženj časopisov, ki so poročali o zanimivem odkritju iz knjižnice družine Sternberg, v predvojnih časih živeče v nekdanjem znanem gradu ob Dravi. Hkrati pa sem za starega bolnega grofa izročil novo zgodovinsko utemeljeno kroniko mesteca ob Dravi z dokaj ljubeznivim poročilom o družini Sternberg izpod peresa enega najmlajših strokovnjakov.

Bernhard je menil, da se bo njegov oče, kolikor je to še mogoče, darila razveselil. Potem pa je povedal še druge, prijetnejše novice. Hans je lansko leto spoznal požrtvovalno dekle, bojni-

Preučevanje...

■ nadaljevanje s 6. strani

la »eksperimentacija« na tej šoli že v letošnjem šolskem letu.

— Predstojnik Zavoda za šolstvo iz Nove Gorice Danilo Štekar je poročal o seminarju za tržaške in goriške učitelje ter profesorje, ki je bil od 28. avgusta do 3. septembra v Laškem. Sindikat se zahvaljuje prirediteljem za ta že 24. seminar, ki je bil po mnenju prisotnih brezhiben, od organizacije in kvalitete predavanj ter ekskurzij pa do pristranskega spremljanja poteka seminarja s strani tako oblasti kot prebivalstva.

— Didaktični ravnateljici Mirka Brajnik in Nataša Paulin sta poročali o težavah na raznih osnovnih šolah, kjer se razredi krčijo in je večkrat od enega samega učenca odvisen obstoj razreda. Najhujši so problemi v Podgori, kjer se po mnenju sindikata mora ohraniti slovenska osnovna šola, na kateri bo tudi letos pouk v enorazrednici, ki pa ni zaradi tega manj kvaliteten.

SI

ZELENJAVNI VRT

■ nadaljevanje s 7. strani

NAGAOKA razvije do konca oktobra lepe glave. Uporabljamo jih sveže ali v prikuhi vse do januarja.

Črni koren ima zelo dolgo rastno dobo, zato ga za prihodnje leto sejemo zdaj, ker bo razvil lepše korenine.

Visok strožji fižol trgajmo vsaj dvakrat na teden, saj bo le tako znova cvetel in nastavljal mlado strožje. Kumare za vlaganje obirajmo, če je vreme ugodno za rast kar vsak dan. Pri sortah kumar za solato pazimo, da plodov ne pustimo zoreti v vrežah. Rastlina se izčrpa, s hranjenjem takih plodov ne bo več cvetela in razvila zelenih plodov. Redno zamakamo z ogreto vodo, da kumare ne bodo postale grenke.

Z. T.

Goriška občinska uprava

■ nadaljevanje s 5. strani

kot posvetovalni organ občinske uprave. Med drugim je v načrtu občinski posvet o slovenski prisotnosti v Gorici, ki bo verjetno enkrat v zimskem času in za katerega se je tudi že pred časom pozitivno izrekel občinski odbor.

Občinska uprava ima med drugim sedaj skoraj v ospredju vprašanje svojega novega statusa, saj je po poletnem dekretu notranjega ministra Gave prestopila v najvišji razred I.A, ki ji pritiče predvsem po mednarodni in obmejni vlogi. Uprava mora sedaj še prilagoditi svoje strukture tem novim zahtevam, kar seveda daje občini tudi nove odgovornosti in naloge.

NOVICE

Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije je proti manifestaciji v znak solidarnosti s Srbi in Črnogorci na Kosovu, ki naj bi jo priredili v Ljubljani. Tako so sklenili na seji republiške konference SZ DL Slovenije v torek, 13. t.m., v Ljubljani.

Na povabilo socialistične poslanske skupine je palestinski voditelj Arafat obiskal 13. t.m. evropski parlament v Strassbourgu. Njegov obisk je povzročil val kritik pri prijateljih Izraela in pri judovskih organizacijah.

Vlada bo na seji v petek, 16. t.m., sprejela nove ukrepe na področju davčnih dajatev. Sindikati se s temi ukrepi baje ne strinjajo.

Velika množica se je udeležila prireditve ob Kmetijskih dnevih v Boljuncu, ki so bili od 9. do 12. septembra. Vse prireditve so dobro uspele.

V pristanišču v Trziču ne bo ladij, natoovorjenih s strupenimi industrijskimi odpadki. Takšne ladje bodo pristajale v Livornu in Ravenni. Tako bo baje sklenila vlada na seji dne 16. t.m.

BREZPOSELNOST V EGS

V državah Evropske gospodarske skupnosti je trenutno brez dela 15 milijonov in pol ljudi. V tem pogledu se je položaj izboljšal v Veliki Britaniji, Španiji in na Portugalskem, medtem ko se je v nekaterih državah, kot sta Danska in zlasti Italija, poslabšal. V Italiji je bilo konec avgusta brez dela 3 milijone 850 tisoč ljudi, in sicer 2,3 odstotka več v primerjavi z letošnjim julijem in kar 19,6 odstotka več v primerjavi z julijem lanskega leta.

čarko v sanatoriju. Mlada človeka sta se, kot se reče, na prvi pogled zaljubila. V nedeljo bo v Marijinem Celju na Štajerskem* velika poroka, ki je tudi neke vrste srečna zahvala za Hansovo čudežno ozdravitev. V zadnjem letu se je sin Ane Marije po patrovem mnenju popolnoma spremenil. Ne le, da se izogiba vsakih mamil, temveč spet marljivo študira, tako da bo v dolednem času končal inženirski izpit.

Bernhardove novice so me kar navdušile. Zato sem brez odlašanja pristal, da se v nedeljo zjutraj z njim v avtu odpeljem k znani božjepotni cerkvi v Marijino Celje, ki že od nekdanj privlačuje tudi slovenske vernike.

Med potjo na poroko sva se za kako uro ustavila na gradu pri grofu, ki sem ga spoznal pred leti po zadušnici za kraljem Ludvikom XVI. v restavraciji hotela Schönbrunn.

»Ah, slovenski arhivar,« se je zasmel veseli grof. »Kaj še vedno brskate po avstrijskih arhivih in iščete starožitja, ki vam jih ne bodo odstopili ...«

»Gospod grof,« sem mu rekel, »morda ste preveč črnogledi!«

»Kaj ne bom,« mi je zabrusil v obraz. »Po tem, kar ste počeli po tihih in častitljivih kočevskih gozdovih, se vse konča ... Rekel sem vam že takrat v Schönbrunnu pod cesarjevo sliko, da vam svojih rokopisov ne pokažem ... Zaradi Kočevjarjev ne, ki ste jih po krivem pregnali, pa tudi zaradi potokov krvi, ki so lili čez mojo zemljo.«

Njegovo govoričenje me je sililo k ostremu ugovarjanju, vendar se je že oglasil dobri pater Bernhard s svojo premišljeno besedo.

»Mogoče mu pa le pokažeš vsaj največje dragocenosti,« mu je rekel. »Gospod Lebič se namreč resnično trudi, da bi bodoči človeški rodovi rasli v svet brez sovraštva. Morda lahko tudi ti pozabiš na kako rano ali brazgotino in si bolj velikodušen!«

Nekoliko jezno ga je pogledal, potem pa se je obrnil k meni in mi nekoliko bolj prizanesljivo velel:

»Naj bo tako, kot si želi pater Bernhard! Sicer pa sem vam že v hotelu Schönbrunn obljubil, da vam kdaj morda pokažem tisto, česar ni v nobenem uradnem arhivu sveta ... Vedeti namreč morate, da sem jaz v primeri z vsega spoštovanja vrednimi Sternbergi še vedno glavni slovenski grof!«

Zdaj je čudni mož začel govoriti z menoj v popolnoma čisti slovenščini. Rekel mi je, naj mu sledim, ker mi bo pokazal nekaj, česar nisem še nikoli videl.

Po strmih kamnitih stopnicah sem mu sledil nekam navzgor, med stebri iz belega kamna in pod galerijo z velikimi okroglimi linami. Končno sva se ustavila pred velikimi hrastovimi vrati, ki jih je moral odkleniti s težkim ključem.

Sledil sem mu v veliko, mračno dvorano s polkrožnimi okni tik pod stropom. Ob stenah so stale več metrov visoke omare z morjem starih knjig in rokopisov. Prekoračila sva prostor in se znašla pred manjšimi vrati, ki jih je spet moral odkleniti.

Prišla sva v manjši prostor s številnimi knjižnimi policami. Peljal me je k nizki železni omari. Iz žepa je potegnil črn ključ in jo odklenil. Zagledal sem rokopis precejšnje velikosti. Pred mojimi očmi so se zasvetlikale krivulje, črte in obroči v najrazličnejših barvah, pretkane z zlatom in srebrom. Grof je razprostrl rokopis, tako da sem zagledal najrazličnejše slike in besede ...

(Dalje)

* Največja avstrijska božja pot Mariazell, prvič omenjena leta 1266. Prvotna romanska cerkev iz leta 1200 je bila konec 17. stol. značilno barokizirana.